

Hier is het allemaal
begonnen in 1962.

Jesse in Vreewijk

H.J. Jesse (1860-1943) is een van de bekendste architecten van Leiden en een wiens faam het lokale niveau overstijgt. In Leiden is hij onder meer bekend vanwege de winkelpanden die hij met collega Fontein bouwde (zoals Breestraat 146 en Maarsmansteeg 8), de herenhuizen aan de Rijnsburgerweg en de Boerhaavelaan, en de arbeiderswoningen in De Kooi. Buiten Leiden is hij onder meer verantwoordelijk voor de nieuwe hervormde kerk, diverse villa's en arbeiderswoningen in Katwijk en de raadhuisen van onder meer Oegstgeest en Valkenburg. Hij ontwikkelde een eigen stijl, waarin de invloeden van Berlage, maar ook de Jugendstil terug te zien zijn. Hij ontwierp ook enige bijzondere huizen in Vreewijk.

Jesse treffen we voor het eerst in 1893 in Vreewijk, toen men

zich tot hem moest wenden voor een huis aan de Witte Singel tegenover de Hortus. Dat is ondertussen afgebroken. In 1903 ging hij aan de slag voor J.B. Brouwer, een meubelfabrikant in de Gerrit Doustraat, die zich ook als kleine projectontwikkelaar manifesteerde. Het ging om een moeilijke plek, namelijk in de bocht van de singel, op een driehoekig stuk grond, een soort taartpunt. Kunstig wist hij daar op drie herenhuizen te ontwerpen, de huidige nummers 70 t/m 72, vanwege de vorm door de bevolking 'De Draaimolen' genoemd. Eerlijk gezegd was dat niet lovend bedoeld. De drie huizen met gebogen voorgevels lopen taps toe, net als de tuinen erachter. Ze werden opgetrokken in gladde Dokkumer baksteen met verglaasde raamdorpels en hardstenen lateien. De stijl is duidelijk

Een mooie oplossing voor een lastige locatie: verspringende herenhuizen, gebouwd door Jesse in 1911/1912.

geïnspireerd door de Jugendstil, zoals ook in een enkel bewaard gebleven glas-in-loodraampje is te zien. Het geheel oogt verder veel moderner dan het in hetzelfde jaar gebouwde blok Witte Singel 92-97, dat ook veel Jugendstil elementen bevat.

In 1911 of 1912 ging Jesse aan de slag met een volgend moeilijk project in Vreewijk, weer aan de Witte Singel, dit keer in de bocht tussen de Gerrit Doustraat en Witte Rozenstraat. Wellicht werkte hij hier voor een van de broers Botermans. Hier loste hij het architectonische probleem op door de herenhuizen – de nummers 60 t/m 63 – ten opzichte van elkaar te laten verspringen. De bouwstijl is verwant met De Draaimolen, alleen kregen de huizen een loggia – een overdekt balkon – en bracht hij op nummer zestig een torentje aan. Dat deed hij wel vaker.

Gezien de overeenkomsten in bouwstijl en materiaalgebruik is het verleidelijk ook de huizen Witte Rozenstraat 60-66 aan Jesse toe te schrijven. Het is als zodanig niet bekend. Maar ook Witte Singel 60-63 komt niet voor in het gepubliceerde overzicht van Jesse's werk, dus wie weet...

'De Draaimolen', gebouwd door Jesse voor meubelfabrikant Brouwer in 1903, Witte Singel 70-72.

Veilig en vertrouwd Silvia Zwaaneveldt

In de jaren '60 zijn de eerste gezinsvervangende tehuizen ontstaan. Het denken over het omgaan met gehandicapte mensen vroeg om een andere meer kleinschalige manier van begeleid wonen. Een van de eerste woonvormen geschied op deze nieuwe weg was 'De Haardstee'. In 1962 betrok de stichting twee van de drie Jessehuizen in de bocht van de Witte Singel (nummer 70 en

71). De prachtige open haard in het pand heeft de naam voor de Stichting geleverd. De 'Haardstee' is nog steeds de naam die staat voor het veilig en vertrouwd wonen op een locatie, die je echte 'thuis' is. Er wonen nu negentien personen op deze locatie. De 'kamers' en voorzieningen van vroeger zijn omgevormd tot appartementen met voor iedere bewoner voldoende woonruimte

De 'Haardstee' dankt haar naam aan deze haard.

en een eigentijds sanitair. De bewoners zelf vinden, dat ze op de mooiste locatie van Leiden wonen met een mooi uitzicht op het water en de Sterrewacht aan de overkant. Verder op in de wijk, in de Hugo de Grootstraat heeft de Haardstee nog een andere begeleide woonvorm. Het gebouw naast Hugo de Grootstaete biedt plaats aan 20 mensen.

De Vreewijkstraat biedt ook ruimte aan twee bijzondere woonvormen. Het oude buiten dat samen met nummers 4 en 6 in de jaren '80 bejaardentehuis werd, is nu weer gesplitst. Op nummer 8, het hoofdgebouw van Huize Vreewijk, wonen elf mensen onder de paraplu van GGZ Leiden Rivierduinen. Het zijn mensen van middelbare leeftijd, voor wie het leven soms zwaarder is.

De bewoners hebben ieder een eigen kamer en zorgen samen met de begeleiding voor een prettige sfeer in huis. Er wordt met en voor elkaar gezorgd, er worden boodschappen gedaan en samen maaltijden gekookt. Het sfeervolle huis heeft een prachtige serre en een grote tuin. Het is een fijne plek om te wonen, die plezierig dicht bij de binnenstad ligt.

Het buurhuis, op nummer 4, is een Gemiva-Svg woonvorm voor mensen met een verstandelijke beperking. Hier wonen veertien volwassenen, in de leeftijd van 40 tot 81 jaar. Er zijn negen appartementen met een eigen woonkamer met een kookgelegenheid,

Mooie details in het trappenhuis van Huize Vreewijk.

badkamer en slaapkamer. Bewoners kunnen zo 'zelfstandig mogelijk' wonen. In de vijf kleinschalige woonplekken, heeft men een eigen zit/slaapkamer en een badkamer. Deze bewoners wonen in een 'groep'. Deze groep is gebaat bij een gezamenlijke sfeer van de huiskamer waar gegeten en gekookt wordt. Op de begane grond is het Trefpunt. Dat is de plek voor alle bewoners om elkaar te ontmoeten om een spelletje te doen of voor praatje en een kopje koffie. Van de zonnige tuin met zijn prachtige oude bomen wordt veel gebruik gemaakt. De bewoners van nummer 4 doen graag mee in hun buurt. Op burendag (eind september) en met Sinterklaas en op Koninginnedag zijn zij graag van de partij.

Huize Vreewijk.